

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 465/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Správneho súdu v Bratislave (pôvodne Krajského súdu v Bratislave) v konaní sp. zn. BA-1S/245/2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní sp. zn. BA-1S/245/2022 **boli porušené** základné práva sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **750 eur**, ktoré **je** mu Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ, ktorý je advokátom, sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 8. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupmi Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „špeciálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. VII Spr 392/22/1100, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Ei 358/22/1100 a označeným postupom správneho súdu a tomu predchádzajúceho postupu krajského súdu. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal správnenému súdu konať bez zbytočných prietahov a uplatňuje si priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 6 000 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 465/2025-8 z 19. augusta 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-1S/245/2022.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 14. októbra 2022 špeciálnej prokuratúre žiadosť podľa ustanovenia § 14 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) o sprístupnenie „*celého obsahu spisu č. VII/2 Gn 573/21/1000*“. Špeciálna prokuratúra rozhodnutím sp. zn. VII Spr 392/22/1000 z 24. októbra 2022 žiadosť sťažovateľa zamietla. Sťažovateľ napadol prvostupňové rozhodnutie rozkladom, o ktorom rozhodla generálna prokuratúra rozhodnutím sp. zn. Ei 358/22/1000 z 23. novembra 2022 tak, že rozklad sťažovateľa zamietla.

4. Sťažovateľ podal 30. novembra 2022 na krajskom súde žalobu o preskúmanie rozhodnutia generálnej prokuratúry z 23. novembra 2022. Krajský súd vyzval 24. marca 2023 sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a v ten istý deň vyzval žalovaného na písomné vyjadrenie k správnej žalobe. Žalovaný 27. apríla 2023 doručil súdu svoje vyjadrenie. Listom z 12. mája 2023 súd zaslal sťažovateľovi vyjadrenie žalovaného.

5. Dňa 1. júna 2023 prešla na základe zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 151/2022 Z. z.“) právomoc konať o žalobe sťažovateľa z krajského súdu na správny súd. Správny súd 4. apríla 2025 vyhlásil rozsudok, ktorým zrušil rozhodnutie generálnej prokuratúry z 23. novembra 2022 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľovi priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že od podania žiadosti o informácie 14. októbra 2022 do podania ústavnej sťažnosti uplynuli 2 roky a 6 mesiacov a od začatia súdneho konania 30. novembra 2022 2 roky a 4 mesiace, napriek tomu nebolo o práve sťažovateľa na informácie s konečnou platnosťou rozhodnuté.

7. Sťažovateľ uvádza, že špeciálna prokuratúra a generálna prokuratúra ako povinná osoba a správny orgán konali v rámci zákonných lehôt. Následne po podaní žaloby po počiatočnom zaváhaní v trvaní 4 mesiacov konal aj krajský súd, pričom posledný úkon vykonal 12. mája 2023. Následne však jeho nástupca správny súd zostal nečinný 1 rok a 10 mesiacov, a to až do 4. apríla 2025, keď bol vyhlásený rozsudok.

8. Podľa sťažovateľa vzhľadom na predmet konania, ktorým je preskúmanie rozhodnutia vo veci sprístupnenia informácie, ide o dobu konania neprimerane dlhú. Zdôraznil, že pri rozhodovaní o žalobe sťažovateľa nebolo potrebné vykonávať dokazovanie, ide len o právne posúdenie veci. Aj samotná podstata práva na informácie vyžaduje konanie s osobitnou rýchlosťou (II. ÚS 169/2024, III. ÚS 652/2024, Perhács proti Slovensku). Zákon č. 211/2000 Z. z. určuje

lehotu na sprístupnenie informácie 8 pracovných dní. Pokiaľ sa sťažovateľ musí svojho práva domáhať v niekoľkoročnom súdnom konaní, je narušená sama podstata práva na informácie, ktoré sa takto mení už iba na ex post právny spor. Informácie sa časovým odstupom stávajú neaktuálnymi a na účely kontroly verejnej moci už fakticky nepoužiteľnými, s odstupom niekoľkých rokov už nadobúdajú charakter historických údajov.

9. Sťažovateľ uvádza, že svojím konaním k prietahom nijako neprispel, konanie nemaril, nezdržoval, všetky procesné povinnosti si riadne plnil.

10. Podľa sťažovateľa nečinnosťou súdov došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a súčasne došlo aj k porušeniu práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1 ústavy v jeho materiálnom zmysle, keďže po uplynutí viac ako 2,5 roka od podania žiadosti o informácie už požadované informácie získavajú skôr archívnu hodnotu.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

11. K ústavnej sťažnosti sa po prijatí veci na ďalšie konanie vyjadrila predsedníčka správneho súdu, ktorá vo svojom vyjadrení uviedla stanovisko zákonného sudcu. Ten vo veci zdôraznil, že predmetný spis mu bol pridelený v decembri 2024. Vo veci bolo nariadené verejné vyhlásenie rozsudku na 4. apríl 2025, pričom oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku je z 24. marca 2025. Ústavná sťažnosť bola sťažovateľom podaná 8. apríla 2025, teda po tom, ako bol vo veci vyhlásený rozsudok. Keďže však žalovaný podal kasačnú sťažnosť, spis bol predložený Najvyššiemu správneému súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie. Predsedníčka správneho súdu tiež uviedla, že momentálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 37 miest sudcov, z ktorých 33 je aktívnych, čo je výrazná personálna poddimenzovanosť, ktorá má nepochybne zásadný vplyv na rýchlosť konania. K 1. júnu 2023 správny súd prevzal 5766 nerozhodnutých vecí zo správnych kolégií Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre v zmysle § 3 ods. 3 písm. b) zákona č. 151/2022 Z. z.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15. Rozhodovanie vo veciach slobodného prístupu k informáciám patrí do bežnej agendy správnych súdov. Vec sťažovateľa nie je skutkovo či právne zložitá a sťažovateľ k predĺženiu konania nijak neprispel. O správnej žalobe správny súd rozhodol po dvoch rokoch a piatich mesiacoch od jej podania. Správny (krajský) súd od júna 2023 približne do marca 2025 zostal absolútne nečinný, a teda jeho procesný postup nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. K argumentom o zmenách v organizácii súdnictva, množstvu nerozhodnutých vecí a nedostatku sudcov je nutné uviesť, že tieto skutočnosti nemôžu byť dôvodom zmarenia ústavných práv sťažovateľa a nezbavujú štát zodpovednosti za priet'ahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin priet'ahov ani dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyslovil, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

16. Ústavný súd už konštatoval (napr. III. ÚS 594/2024), že hodnota informácie je daná včasnou jej poskytnutia. Preto aj rozhodnutie štátu, či už prostredníctvom orgánov exekutívy, alebo súdnej moci, musí byť dosiahnuté v čase, v ktorom je hodnota informácie zachovaná. Zatiaľ čo rozhodovanie exekutívy podľa zákona č. 211/2000 Z. z. je viazané na dodržiavanie lehôt, čím je zdôraznená hodnota informácie v čase, Správny súdny poriadok pre rozhodovanie správnych súdov proti rozhodnutiam exekutívy žiadne lehoty nestanovuje. Hodnota práva na informácie však musí byť zohľadnená aj v prístupoch súdnej moci. K tomu v namietanom postupe správneho súdu nedošlo. Takmer dva a polročné rozhodovanie o žalobe sťažovateľa v posudzovanej veci nie je ústavne udržateľné. V dôsledku postupu správneho súdu bol sťažovateľ v dlhodobej právnej neistote o tom, či majú byť žiadané informácie poskytnuté. Ústavný súd preto súčasne vyslovil aj porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

17. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa už bolo o správnej žalobe právoplatne rozhodnuté, ústavný súd správneho súdu neuložil príkaz konať v napadnutom konaní (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

18. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020).

19. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia.

20. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd osobitne prihliadol na význam konania pre sťažovateľa. Konanie sa netýkalo jeho majetkového práva, trestného obvinenia alebo správneho postihu. Sťažovateľ snahou o získanie informácie od orgánu verejnej moci smeroval k tomu, aby dosiahol podklad o činnosti orgánu verejnej moci, pričom takýto význam konania odôvodňuje zdržanlivejší prístup k priznaniu finančného zadosťučinenia, keďže stav právnej neistoty sa nespája s neistotou o základnom práve alebo slobode podľa druhého oddielu druhej hlavy ústavy, ale s neistotou o politické právo podľa tretieho oddielu druhej hlavy ústavy. Ústavný súd tak prihliadol na celkové trvanie súdneho konania, zohľadnil predmet a povahu veci, správanie a tiež význam veci pre sťažovateľa, ako aj skutočnosť, že vo veci sťažovateľa už bolo rozhodnuté a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 750 eur, ktoré je mu správny súd v zmysle § 135 ods.1 zákona o ústavnom súde povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

21. Sťažovateľ, ktorý je sám advokátom, si v ústavnej sťažnosti uplatnil náhradu trov konania 771,68 eur za úkony právnej služby, ktoré špecifikoval ako prevzatie veci, podanie ústavnej sťažnosti a paušálna náhrada.

22. V predmetnej ústavnej sťažnosti sťažovateľ nemal postavenie právneho zástupcu, advokáta, v predloženej ústavnej sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv ako fyzická osoba bez právneho zastúpenia. Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažovateľovi náhradu trov konania spočívajúcich v uplatnenej náhrade trov právneho zastúpenia nepriznal a návrhu v tejto časti nevyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu